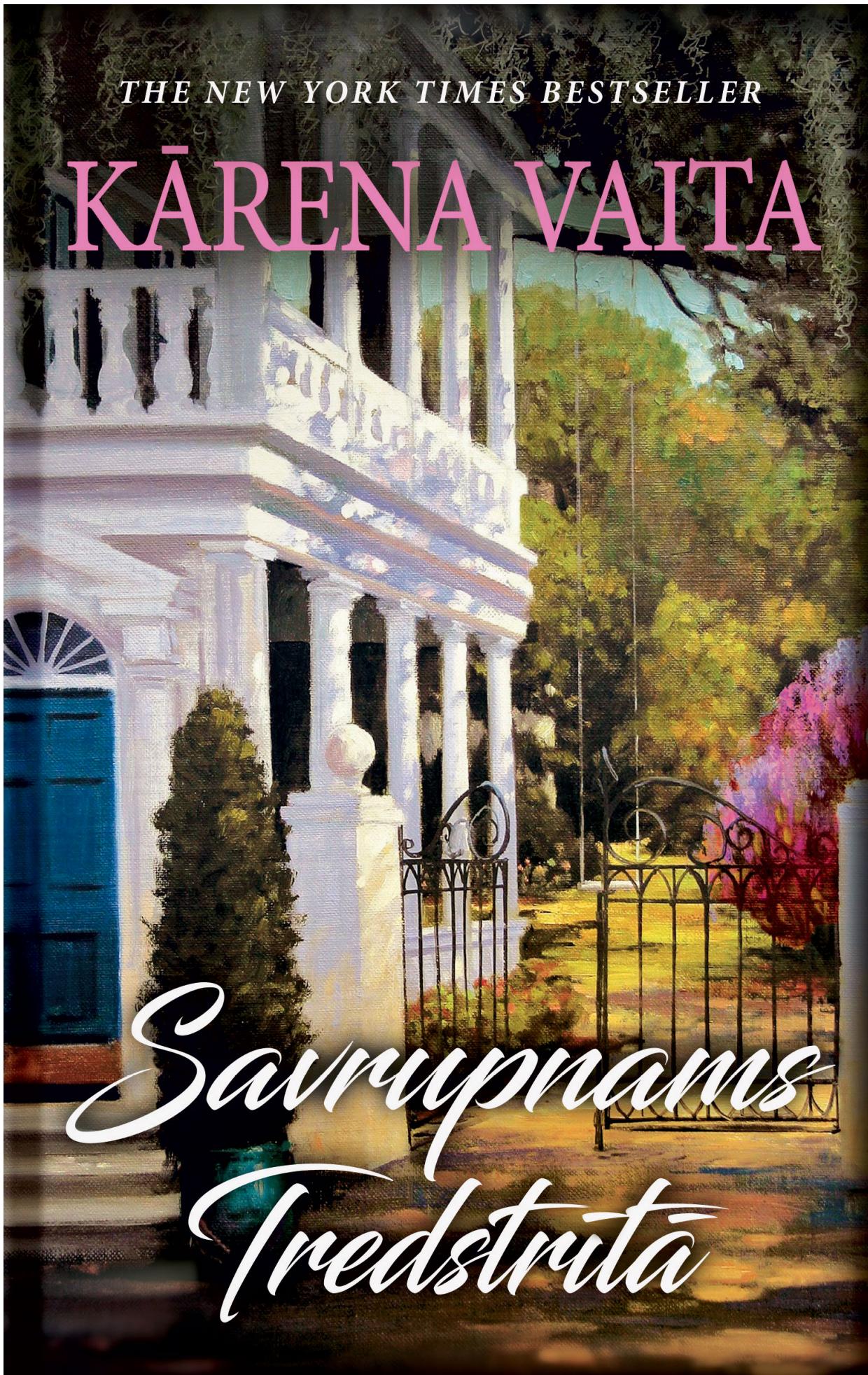

THE NEW YORK TIMES BESTSELLER

KĀRENA VAITA

*Savuipnams
Tredstrūtā*

KĀRENA VAITA

*Savrūpnams
Tredstrītā*

KAREN WHITE

*The House on
Tradd Street*

KĀRENA VAITA

*Savrupnams
Tredstrītā*

KONTINENTS
RĪGA

**UDK 821.111(73)-31
Va 180**

Copyright © Harley House Books, LLC, 2008
Penguin Random House supports copyright.
All rights reserved.

Kārenas Vaitas romāna "Savrupnams Tredstrītā"
publicēšanas tiesības pieder
"Apgādam "Kontinents""

No angļu valodas tulkojusi Marta Mežule
Vāka noformējums "Apgāds "Kontinents""

ISBN 978-9984-35-987-8

© Tulkojums latviešu valodā,
mākslinieciskais noformējums,
"Apgāds "Kontinents"", 2020

PIRMĀ NODAĻA

Sarkano hibisku atspulgi iekrāsoja vecās mājas netīru-miem klātos logus gluži kā jaunības atmiņas, kas ieslodzī-tas veca vīra čaulā. Apdauzītie logu zelmiņi piešķīra mājai mūžīgi neapmierinātu izskatu, taču cauri koku lapotnei ieplūstošā saules gaisma, krītot uz laikazoba skartajām vēju torņa kolonnām, kas ieskāva sānu veran-das, padarija to cerīgu. Nospriedu, ka māja drīzāk izska-tas tā, it kā gaidītu brīnumu.

Pētiju māju, un mans māklernes domu gājiens centās sa-skatīt kaut ko vairāk par postažu. Tā bija tipiska Čārlsto-nas savrupmāja, kas bija novietota perpendikulāri ielai, tā ka ēkas šaurākā siena aizsniedzās līdz gājēju ietvei. Ieejas durvis ar izrotāto karnīzi un itāļu arhitektūrai raksturīga-jiem filigrāni izpildītajiem kronšteiniem izgāja uz dārza pu-ses verandu, kur bija meklējama parādes ieeja mājā. Sa-raucu degunu, jau tagad sajuzdama neizbēgamo trūdu smaku, kas mani apņems, ieejot iekšā. Par spīti apskauž-amajai atrašanās vietai, šī īpašuma potenciālajam pircējam

vajadzēja būt vai nu aklam, vai neiedomājami stulbam. Nēmot vērā savu plašo pieredzi pilsētas vēsturisko īpašumu tirgošanā, es drīzāk paļautos uz otro.

Ritmiskā virves sišanās pret koka stumbru savīļnoja spiedīgo Čārlstonas rīta gaisu, piesaistīdama manu uzmanību un likdama pietuvoties aplupušajam kaļamās dzelzs žogam, lai ielūkotos piemājas teritorijā. Nejutos droša, vai tā bija ziņkārība, kas lika man apstāties, vai tikai nevēlēšanās doties tālāk. Es necietu vecas mājas. Un tas bija patiesi dīvaini, jo patiesībā tieši tās bija mana specialitāte nekustamo īpašumu jomā. Bet varbūt tas arī nemaz nebija tik dīvaini, nēmot vērā manas nepatikas cēloņus. Lai vai kā, man bija pietiekoši daudz iemeslu, lai izjustu netiksmi pret vecām mājām. Tur oda pēc citronu eļļas un bišu vaska apvienojumā ar naftalīnu. Un to visu allaž pavadīja kāda veca cilvēka šķūcošie soļi: viņš bija pārāk vecs, lai spētu māju uzturēt, taču pārāk spītīgs, lai no tās atteiktos. It kā īpašnieks būtu atmetis jebkādas cerības nākotnē atrast kaut ko tādu, kas varētu līdzināties pagātnei. Patiesi nomācoši. Galu galā tur nebija nekā vairāk par kokmateriāliem un sienu apmetumu.

Neko neieraudzījusi, es atgrūdu valā spītīgos vārtiņus, ko klāja jasmīnveida trahelospermas vīteņi, un ierūsejušās enģes negribīgi padevās. Es uzmanīgi laipoju pa ieplaisājušajām plāksnēm cauri dārzam, kas reiz acīmredzot bija ieguvis balvas dārzkopības konkursos, uzmanīdamās, lai mani augstie papēži neiestrēgtu plaisās un neaizķertos aiz augstajām nezālēm, kas varētu saplēst manas zekes vai notraipīt zīda kostīmu pie mazākās izdevības.

Manu uzmanību piesaistīja kāda ēna dārza viņā galā. Nepievērsdama uzmanību sviedru lāsītēm blūzes priekšpusē, es piesardzīgi pārkāpu pāri nezālēm, lai ielūkotos ciešāk. Pāraugusi puķu dobe ieskāva strūklaku, kuras centrā novietotais ķerubs bija sastindzis nebeidzamajā kustībā, ļaujot neesošajam ūdenim plūst pāri savām akmens lūpām. Biezas nezāles, kas sniedzās man līdz gurniem, ietiečās strūklakā, cenšoties satvert ķeruba potītes. Gekons izšāvās laukā no strūklakas apdrupušās cementa apmales un metās uz priekšu. Sažņaugusi rokās savu ādas portfeli, es tam sekoju, apiedama apkārt statujai, lai arī pati īsti nesapratu, kāpēc. Sviedri tērcītē plūda man pār skaustu, un es pacēlu roku, lai tos noslaucītu. Pirkstu pie-skāriens ādai likās ledains, un tā bija brīdinājuma zīme, ko es biju iemācījusies atpazīt jau kopš agras bērnības. Centos neievērot drebūļus, kas skrēja man pār muguru un lika ieklausīties skaņās, kuras es nevēlējos dzirdēt, bet citi cilvēki nespēja saklausīt. Man gribējās ātrāk tikt pro-jām, tomēr es apstājos, ieraugot sarkanu košumu, kamēr manas skaistās un dārgās itāļu laivīnas iegrīma biezajā mulčā. Neliels nierītes formas pleķītis bija izravēts no ne-zālēm, un tur, spraucoties ārā no svaigām ciedru skai-dām, auga četri kupli krūmi ar viskošākajām sarkanajām rozēm, kādas es jebkad biju redzējusi. Tie atgādināja spilgti ģērbušās jaunas meitenes, kuras sēž pēdējā solu rindā kādā pussagruvušā baznīcā, un pat rožu smarža šķita neiederīga šajā pamestajā dārzā. Es aizgriezos, sa-juzdama, kā paliekošas skumjas piepilda gaisu šajā pa-galma daļā.

Svelme, kas spieda mani pie zemes, šķiet, pašā vidū slēpa vēsumu, un es jutos aizelsusies, it kā būtu noskrējusi garu gabalu. Neveikli kustēdamās, patvēros ozola ēnā. Es atbalstījos pret koka stumbru un palūkojos augšup, meklēdama savu elpu dārzā, kas šķita uzsūcam gaisu un arī laiku. Tilandsijas gluži kā šalle apskāva koka veicos zarus, kas liecināja par ilgo uz šīs zemes pavadīto laiku, kamēr tā saknes aizsniedzās uz mājas pusi. Šūpolju čīkstoņa vēl aizvien atbalsojās pāraugušajā dārzā, un, pagriežot galvu, ar acs kaktiņu es saskatīju nokustam ēnu. Uz mirkli man likās, ka redzu sievieti vecmodīgā kleitā pie tukšām koka šūpolēm, kas iesietas ozolā. Apveids bija miglains, ar izplūdušām un gaistošām kontūrām.

Drebūļi atkal pārskrēja man pār muguru, un es strauji pagriezos mājas priekšas virzienā un izsoļoju cauri dārzam, nu jau vairs neraizēdamās par savām zekēm vai kaut ko citu, tikai vēlēdamās ātrāk pabeigt darāmo.

Šķērsoju ar marmora plātnēm izklāto verandu, spēcīgi nos piedu durvju zvanu un tad atkārtoju šo darbibu vēlreiz, cerēdama – kāds atvērs labi drīz. Pagāja vesela mūžība, līdz slēgto durvju pretējā pusē atskanēja lēni, šķūcoši soļi. Es saskatīju kustību aiz durvju slīpstikla lodziņa, ko rotāja kāršu rožu raksts; tas nejāva skaidri saskatīt krāsas un aprises, sadalot otrā pusē stāvošo cilvēku tūkstoš fragmentos.

Nopūtos, zinādama, ka vecajam vīram vajadzēs vēl piecas minūtes, lai atvilktu visus aizbīdņus, un vēl divdesmit, lai ļautu man nonākt līdz šīs tikšanās mērķim: tas

bija tikpat droši kā fakts, ka es nebūtu neko saskatījusi čīkstošajās šūpolēs, ja būtu palūkojusies uz tām.

Durvīs atvērās, un es pārsteigti paspēru soli atpakaļ, atklājusi, ka skatos lielās, brūnās acīs, kuras palielināja kaut kas līdzīgs kokakolas pudeļu pamatnēm, kas iedabūtas smalkos metāla rāmjos. Vīrietim vajadzēja būt vismaz sešas pēdas un trīs collas garam, pat par spīti salikušajiem pleciem zem iestērķelētā baltā kreksa un tumšās žaketes, un viņa svārku kabatā greznojās linauduma kābatlakatiņš.

Izvilku savu vizītkarti un pasniedzu to vecajam vīram.

– Vanderhorsta kungs? Es esmu Melānija Midltone no Hendersona nekustamo īpašumu biroja. Mēs vakar runājām pa telefonu. – Vīrietis pat negrasījās paņemt manu vizītkarti un vēl aizvien nolūkojās uz mani caur savām biezajām brillēm. – Mēs šodien sarunājām tikšanos, lai aprunātos par jūsu māju.

Viņš izturējās tā, it kā nebūtu mani sadzirdejis. – Es redzēju jūs dārzā.

Vīrietis turpināja blenzt uz mani, un es noslaucīju plaukstas gar delmiem, juzdamās tā, it kā āra temperatūra būtu nevis plus trīsdesmit seši, bet gan mīnus viens grāds pēc Celsija. – Ceru, ka jums nav iebildumu. Es gribēju kārtīgi apskatīt zemesgabalu.

Pagriezos ar seju pret dārzu, lai apliecinātu tikko teikto, un sapratu, ka šūpoļu čīkstoņa ir aprāvusies durvju atvēršanās brīdī. Pats zemesgabals bija liels pēc vēsturiskās apbūves standartiem, un es neviļus iedomājos par velti izšķiesto platību, ko tas aizņēma, un to, cik daudz no-

derīgāk būtu, ja te tiktu ierīkots automašīnu stāvlaukums netālo veikalu un restorānu vajadzībām.

– Vai jūs viņu redzējat?

Vecā vīra balss lika man iztrūkties. Tā bija zema un ļoti maiga, itin kā netiku daudz lietota un viņš īsti nezinātu, cik daudz elpas vajadzēs katram vārdam.

– Ko redzēju?

– Dāmu, kas šūpoja šūpoles.

Nu viņš bija pilnībā piesaistījis manu uzmanību. Es ie-lūkojos viņa palielinātajās acīs. – Nē. Tur neviena nebija. Vai jūs kādu gaidījāt?

Neko neatbildējis, vīrietis pakāpās atpakaļ, pavēra durvis platāk un pamāja ar roku visapkārt. – Vai ienāksiet? Apsēdīsimies viesistabā, un es sagādāšu mums kafiju.

– Paldies, taču tas tiešām nebūs vajadz...

Tomēr vīrietis jau bija aizgriezies un šķūca cauri akmens arkai, kas atdalīja priekšnamu no kāpņu laukumiņa. Sienas klāja izbalējušas ķīniešu tapetes, un uz mirkli es iztēlojos elegantu skaistumu, līdz ieskatījos ciešāk un ievēroju nobružājumus un atlobījušos stūrus. Domās ap-rēkināju, cik gan izmaksātu ar rokām apgleznotu tapešu atjaunošana.

Izgāju cauri durvīm ar karnīzi, lai nonāktu Vanderhorsta kunga norādītajā telpā, un attapos lielā viesistabā ar augstiem, rotātiem griestiem un smalkām dzegām visas telpas perimetrā. Centrā atradās putekļaina kristāla lus-tra; izskatījās, ka atlikušos kristālus kopā satur biezi zir-nekļu tīkli. Smalks griestu rotājums medaljona formā vel

vairāk nostiprināja manu priekšstatu par šo telpu kā kāzu torti, kas pārāk ilgi atstāta siltumā.

Sajutusi veca bišu vaska smaku, es atkal saraucu degunu, salīdzinot šo apkārtni ar savu jauno īrēto dzīvokli netālu no Mauntplezantas ar tā vienkāršajām, baltajām sienām, mīksto grīdas segumu un centrālo kondicionieri. Es nemūžam nespētu saprast cilvēkus, kuri jutās izredzēti par iespēju samaksāt lielu naudu, lai apkrautos ar tādu termītu apsēstu koka graustu kā šis un tad cestos iedzīt sevi bankrotā, cenšoties segt izmaksas, ko prasīja tādas vecas mājas uzturēšana. Klusībā nodrebinājos, juzdamās pateicīga par to, ka mana militārā stila audzināšana nekad nav sekmējusi tamlīdzīgas sentimentālas dzimtas sakņu kopšanas vēlmes vai aizraušanos ar senlaiku arhitektūru.

Aplaidu skatienu apkārt telpai, cenzdamās nepieskar ties nekam, kas varētu atstāt putekļu pēdas uz manām rokām un apģērba. Pārsegi klāja vairumu mēbeļu, kas droši vien bija antikas, izņemot paplukušu Ludviķa XV laiku klubkrēslu ar auduma apdari, kā arī milzīgu mahagonija grīdas pulksteni. Neliels melnbalts suns saritinājies gulēja uz turku dīvāna un pacēla galvu – viņa lielās, brūnās acis ļoti atgādināja saimnieka acis. Šī doma lika man pasmaidīt, līdz pamanīju milzīgu spraugu apmestajā sienā – tā sniedzās no grīdlīstes līdz pat ieplaisājušajai karnīzei istabas stūrī. Mans skatiens aizklīda no lieļā plankuma uz aplupušajiem griestiem līdz nelīdzenajai koka grīdai zem kājām. Piepeši es sajutos pārgurusi, it kā būtu uzsūkusi sevī telpas vecumu un sabrukumu.

Piegāju pie viena no augstajiem logiem, cerēdama, ka dienas gaisma mani uzmundrinās. Pabīdījusi sānis pabalējušo sarkana damasta drapēriju un gandrīz aizrijusies ar sastāvējušos putekļu smaku, es sastingu, prātodama, vai sienā saskatāmie sīkie iespiedumi patiešām ir plaisas apmetumā. Paliecos uz priekšu un samiedzu acis, nožēlodama, ka neesmu paņēmusi līdzīgi brilles. Blāvi pelēka līnija stiepās no grīdlīstes malas aptuveni četru pēdu augstumā. Nelielas iezīmes to pāršķēla ar aptuveni collas intervālu, un līdzās katrai atzīmei smalkā rokrakstā bija sarakstīti sīki cipari. Pietupusies, lai saskatītu labāk, es aptvēru, ka skatos uz augšanas diagrammu ar iniciāļiem MLP, kas bija uzrakstīti līdztekus vertikālajai līnijai, tāpat kā MLP vecums, kas sākās ar vienu gadu. Vilkdama ar pirkstu pa līniju, es ieraudzīju, ka atzīmes izbeidzas pēc tam, kad MLP bija sasniedzis astoņu gadu vecumu.

– Tā bija manējā.

Balss atskanēja tieši man aiz muguras, un es salēcos, netikdama gudra, kā viņš pamanijies ienākt tik klusi.

– Bet iniciāļi? Vai tad jūs neesat Vanderhorsta kungs?

Vīrieša skatiens pievērsās zīmuļa atzīmēm uz sienas, un es ievēroju, ka antīks rakstāmgalds ir atbīdīts nostāk no tās, lai atsegtu diagrammu, un tagad atradās gandrīz istabas vidū. – MLP nozīmē "mans labākais puika". Tā mani sauca mamma.

Viņa maigais balss tonis atgādināja par mazās meiteņītes balstiņu, kādā es izlikos runājam pa telefonu ar savu aizceļojušo mammu. Es novērsos. Uz neapklātā galdiņa bija novietota paplāte ar smalkām porcelāna tasītēm

un šķīvīti ar pekanriekstu cepumiem. Dodamās tuvāk, es pamaniju uz galda novietotu lielu sēpijas tehnikā ietonētu fotogrāfiju ar mazu zēnu uz klaviersoliņa.

Arī šoreiz Vanderhorsta kunga balss atskanēja man tieši pie auss. – Tas biju es apmēram četru gadu vecumā. Mana mamma nodarbojās ar fotografēšanu amatieru līmenī. Viņai patika mani fotografēt. – Viņš nostājās man aiz muguras, noņēma putekļainu pārsegu no izsmalcināta Šeridana klubkrēsla un norādīja, lai apsēžos.

Es apsēdos, novietodama savu ādas portfeli uz grīdas sev pie kājām, tad paliecos uz priekšu, lai pievienotu savai kafijai četrus cukurgraudīņus un krējumu, ievērojot tasišu rakstus ar rozēm. Biju gaidījusi visur sastopamo senatnīgo zili balto Kantonas provinces porcelānu, kas bija atrodams vairumā Čārlstonas vēsturiskā kvartāla māju. Rozes uz šī porcelāna bija koši sarkanas, ar lieliem, pildītiem ziediem, gandrīz tādas pašas kā tās, kuras biju ieraudzījusi pamestajā dārzā. Es paņēmu cepumu un novietoju to uz nelielā šķīvīša ar rožu rakstu, un tad paņēmu vēl vienu, sajuzdama, ka Vanderhorsta kungs mani vēro. Nervozi malkoju kafiju.

– Tās ir Luīzes rozes – manas mātes radīts hibrīds, kas nosaukts viņas vārdā. Redziet, viņa tās audzēja dārzā. Kādu laiku tās bija slavenas – pietiekoši slavenas, lai žurnālisti brauktu šurp no visām malām un tās fotografētu. – Viņa skatiens aiz biezajām brillēm pievērsās man, it kā viņš vēlētos redzēt manu reakciju. – Taču tagad vienīgā vieta pasaulē, kur tās var atrast, ir šeit, manā dārzā.

Es pamāju, vēlēdamās ātrāk pievērsties sarunas lietišķajai pusei.

– Vai jūs esat dārzniece, Midltones jaunkundz?

– Ē, ne gluži. Tas ir, es zinu, kas ir roze un kāda izskatas margrietiņa, taču ar to manas dārznieces prasmes arī aprobežojas. – Es piesardzīgi pasmaidīju.

Vanderhorsta kungs apsēdās man pretī pieskaņotā krēslā un ar viegli drebošām plaukstām satvēra tasīti.

– Šai mājai bija brīnišķīgi dārzi, kad mana mamma vēl te dzīvoja. Žēl, ka neesmu varējis tos saglabāt. Man pieciek enerģijas tikai mazajam rožu dārzam pie strūklakas. Tas bija manas mammas iemīļotākais dārziņš.

Pamāju, atminēdamās savādo dārziņu un šūpoļu čikstoņu, un iedzēru vēl vienu kafijas malku. – Vanderhorsta kungs, kā jau vakar pieminēju telefona sarunā, es esmu māklere, un mans nekustamo īpašumu birojs ļoti vēlētos iekļaut jūsu māju mūsu pārdodamo īpašumu sarakstos. – Noliku tasīti un pasniedzos pēc portfeļa, lai izņemtu informāciju par īpašumu cenām šajā rajonā, kā arī brošūras, kurās bija paskaidrots, kāpēc mana firma ir labāka par pārējiem apkaimes nekustamo īpašumu birojiem.

– Jūs esat Ogastesa Midltona mazmeita, vai ne? Ziniet, mans tēvs ar jūsu vectēvu kopā studēja jurisprudenci Hārvardā. Viņi pat sāka strādāt par palīgiem vienā un tajā pašā juristu kantorī, un Ogastess bija vedējtēvs mana tēva kāzās.

Nezināju, kur likt roku, kuru biju pastiepusi Vanderhorsta kunga virzienā un kuru viņš ignorēja. Visbeidzot es pasniedzos un uzliku informācijas lapas uz galdīņa starp mums un atkal kēros pie kafijas. – Es nezināju, ka